

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie wniosku obrońcy sędziego Sądu Rejonowego w P. M. K. o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego Tomasza Demendeckiego w sprawie dyscyplinarnej o sygn. akt II ZOW 40/23

po rozpoznaniu

na posiedzeniu w dniu 19 lutego 2024 r.

z urzędu kwestii zawieszenia postępowania na podstawie art. 22 § 1 k.p.k.

postanowił

zawiesić postępowanie.

UZASADNIENIE

W sprawie dyscyplinarnej zawisłej przed Sądem Najwyższym, sygn. akt II ZOW 40/23, dotyczącej sędziego Sądu Rejonowego w P. – M. K., obrońca sędziego - w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym - złożył wniosek o zbadanie przez Sąd Najwyższy spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności oraz wyłączenie, na podstawie art. 29 § 18 ww. ustawy, SSN Tomasza Demendeckiego od rozpoznania sprawy dyscyplinarnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Przepis art. 22 § 1 k.p.k. stanowi, że jeśli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody. Literalna wykładnia przywołanego przepisu wskazuje, że zawarty w nim katalog przyczyn zawieszenia postępowania ma charakter otwarty. Podzielić należy

pogląd, że zastosowanie tej instytucji procesowej dopuszczalne jest też wtedy, gdy sąd na mocy art. 193 Konstytucji RP wystąpi do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Zasadnie też do kategorii tych przyczyn zaliczono również okoliczność wystąpienia przez sąd polski - w trybie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TFUE) - z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeżeli oczekiwanie na orzeczenie tego Trybunału przybierze taki wymiar czasowy, że nie wystarczy odroczenie rozprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 14 kwietnia 2021 r., I NWW 12/21; 19 kwietnia 2023 r., IZB 47/22; 29 maja 2023 r., I ZB 34/22; a także J. Zagrodnik [w:] M. Burdzik, S. Głogowska, J. Karaźniewicz, M. Klejnowska, N. Majda, I. Palka, K. Sychta, K. Żyła, J. Zagrodnik, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, LEX/el. 2023, art. 22 - i przywołana tam literatura).

Należy stwierdzić, że okoliczności powyżej wskazane zmaterializowały się na gruncie niniejszej sprawy, albowiem:

- I. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZB 11/23, na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 2393), przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytania prawne:
„1. Czy art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.) w części obejmującej wyraz »wyłącznej«, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?,
1. Czy art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w części obejmującej wyrazy »okoliczności towarzyszących jego powołaniu i«, jest

zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?,

2. Czy art. 29 § 5 w związku z art. 29 § 15 oraz z art. 29 § 18 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim dopuszczalne jest wyłączenie sędziego z powodu jakiegokolwiek okoliczności odnoszącej się do procedury powołania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”-

II. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 15 marca 2023 r., sygn. akt I NB 4/23 - w trybie art. 267 TFUE - zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prawnymi:

„1. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć w ten sposób, że sąd rozpoznający sprawę obowiązany jest pominąć czynność (wniosek) strony, która zmierza do niedopuszczalnego w świetle prawa Unii Europejskiej oraz konstytucji państwa członkowskiego podważenia - niepodlegającego kontroli sądowej w świetle prawa krajowego i prawa unijnego - powołania sędziego, poprzez kwestionowanie zdolności tego sędziego do orzekania, z uwagi na brak związku okoliczności procesu nominacyjnego tego sędziego z okolicznościami rozpoznawanej sprawy oraz z uwagi na brak rzeczywistych podstaw do zakwestionowania jego bezstronności i niezawisłości na podstawie innych okoliczności niż kwestionowana przez stronę prawidłowość procedury nominacyjnej sędziego, w tym zachowania tego sędziego po powołaniu, jego podatności na wpływy ze strony władzy ustawodawczej lub wykonawczej, co w świetle prawa krajowego czyni taką czynność strony równoważną niedopuszczalnej *actio popularis* oraz stanowi Jaskrawe i oczywiste nadużycie krajowego prawa procesowego?

2. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 47 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć w ten sposób, że

efektywnym i wystarczającym mechanizmem spełnienia kryteriów sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu prawa Unii Europejskiej jest przyznanie stronom w prawie krajowym uprawnienia polegającego na możliwości żądania weryfikacji wpływu ogółu okoliczności towarzyszących procedurze nominacyjnej i zachowania sędziego po powołaniu na Jego bezstronność i niezawisłość w rozpoznawanej sprawie w ramach tzw. testu bezstronności lub wniosku o wyłączenie sędziego?”.

Wskazane wyżej inicjatywy Sądu Najwyższego pociągają za sobą długotrwałe oczekiwanie na odpowiedź właściwych organów, zaś pytania prawne zawarte w tych wystąpieniach dotyczą wprost regulacji prawnych odnoszących do istoty wniosku obrońcy o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, zatem ewentualne rozstrzygnięcie tych zagadnień prawnych będzie miało istotne znaczenie dla rozpoznania żądania obrońcy zgłoszonego w przedmiotowej sprawie.

Wobec tego - do czasu zakończenia postępowań, które zainicjowane zostały rzeczonymi pytaniami prawnymi przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej - należy zawiesić postępowanie w sprawie z wniosku obrońcy o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności SSN Tomasza Demendeckiego w sprawie dyscyplinarnej o sygn. akt II ZOW 40/23.

Z tej też racji Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

(r.g.)

